

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 73/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného LÖWY & LÖWY s. r. o., Slowackého 56, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/274/2021 z 30. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 21. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života zaručeného čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného čl. 8 dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľova partnerka, ktorá bola už z predchádzajúceho vzťahu matkou maloletej [REDAKOVANÉ], otehotnela v júli 2013 na spoločnej dovolenke so sťažovateľom. Po zistení, že očakávajú narodenie dieťaťa, sa v druhom polroku 2013 presťahovali do Spojených štátov amerických, prežívali šťastné obdobie a plánovali spoločnú budúcnosť. Sťažovateľ zabezpečoval všetku starostlivosť o matku i o jej dcéru, keďže otec ([REDAKOVANÉ]) bol v tom čase obmedzený na osobnej slobode. Sťažovateľ

bol prítomný pri pôrode a len z finančných dôvodov nebol po narodení (25. marca 2014) maloletého ■■■■■ zapísaný v rodnom liste ako jeho otec. Po narodení maloletého sa matka s maloletými deťmi vrátila späť na Slovensko. Sťažovateľ z pracovných dôvodov zotrval v USA. Naďalej však udržiavali vzťah, matka trávila čas u sťažovateľových rodičov, pravidelne u nich prespávala s maloletým, ako aj so svojou dcérou. Sťažovateľovi rodičia ju podporovali, a to aj finančne.

3. Zlom nastal na jeseň v roku 2015, keď prepustili z výkonu trestu odňatia slobody ■■■■■ ■■■■■. Matka s ním obnovila vzťah a prerušila všetky kontakty so sťažovateľom aj jeho rodičmi. Matka s ■■■■■ 9. novembra 2015 spoločne vyhlásili otcovstvo ■■■■■ k maloletému. Sťažovateľ sa preto po návrate na Slovensko v auguste 2016 na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) domáhal zapretia otcovstva ■■■■■ k maloletému. Návrh bol uznesením zo 6. februára 2018 odmietnutý ako podaný neoprávnenou osobou. Sťažovateľ podal trestné oznámenie pre poškodzovanie cudzích práv. Proti ■■■■■ a matke bolo vznesené obvinenie.

4. Sťažovateľ žalobou docielil, že Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 20. marca 2019, právoplatným 15. mája 2019, určil neplatnosť súhlasného vyhlásenia o otcovstve ■■■■■, pretože sa ním matka a ■■■■■ snažili zmariť prístup sťažovateľa ako biologického rodiča k maloletému, pričom konali v rozpore s dobrými mravmi na účel porušovania práv sťažovateľa. Sťažovateľ hneď na to podal na okresnom súde návrh na určenie jeho otcovstva k maloletému. Okresný súd v tomto konaní neskôr zistil, že v inom konaní (8Pc/25/2019) vedenom na Okresnom súde Bratislava I došlo 16. októbra 2020 k určeniu otcovstva k maloletému súhlasným vyhlásením matky a ■■■■■, o čom bola spísaná zápisnica. Na to okresný súd uznesením zo 4. novembra 2020 konanie o sťažovateľovom návrhu na určenie jeho otcovstva k maloletému zastavil. Vychádzal z § 109 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), podľa ktorého ak počas konania o určenie otcovstva dôjde k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov alebo k osvojeniu dieťaťa, súd konanie zastaví.

5. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zmeňujúcim výrokom uznesenia z 29. apríla 2021 rozhodol tak, že konanie o určenie otcovstva a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého sa zastavuje. Krajský súd dôvodil, že v praxi nie je vylúčené, že matka dieťaťa urobí súhlasné vyhlásenie s iným mužom, než ktorý bol označený za otca v návrhu na začatie prebiehajúceho konania o určenie otcovstva podľa tretej domnienky. Aj takéto vyhlásenie má za následok zastavenie konania o určenie otcovstva, keďže súd nemá inú možnosť, než konanie o určenie otcovstva v súlade s § 109 CMP zastaviť. Krajský súd nemohol vziať do úvahy tvrdenie sťažovateľa, že otcovstvo ■■■■■ k maloletému je vylúčené a že matka aj tento muž majú o danej skutočnosti vedomosť, v dôsledku čoho je ich súhlasné vyhlásenie o určení otcovstva k maloletému neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Určenie otcovstva k maloletému súhlasným vyhlásením je totiž otázkou osobného stavu maloletého, ktorú si okresný v zmysle § 193 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nebol oprávnený sám posúdiť ako predbežnú otázku v rámci konania o určení otcovstva podľa tretej domnienky.

6. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením zamietol. Dôvodil, že nie každým súhlasným vyhlásením, pri ktorom muž i matka dieťaťa vedeli, že vyhlásenie robí muž, ktorý nemôže byť biologickým otcom, sa nevyhnutne obchádza zákon. Ako prvoradá je potrebné posudzovať, či také určenie

je v súlade s najlepším záujmom dieťaťa. V konaní o určenie otcovstva súd o samotnej neplatnosti súhlasného vyhlásenia rozhodnúť nemôže. I keď sa totiž javí, že súdu by nič nemalo brániť, aby sa v konaní o určenie otcovstva najskôr vysporiadal s otázkou platnosti v poradí druhého súhlasného vyhlásenia ako s otázkou predbežnou podľa § 194 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP a súčasne s otázkou, či v takom prípade mohli nastať účinky predpokladané ustanovením § 109 CMP, takému postupu podľa názoru dovolacieho súdu bráni nedostatočná hmotnoprávna i procesnoprávna úprava. Pri pripustení tohto postupu by totiž v konaní o určenie otcovstva podľa tretej domnienky v dôsledku prípadného záveru o neplatnosti súhlasného vyhlásenia ako vyriešenia predbežnej otázky (ale bez oprávnenia súdu v tomto konaní rozhodnúť o určení neplatnosti uvedeného súhlasného vyhlásenia) a po následnom dokazovaní mohol byť výsledkom tohto konania rozsudok o určení otcovstva sťažovateľa; taký rozsudok by bol právnym titulom na zápis sťažovateľa ako otca maloletého do matriky. Na strane druhej by súčasne ako stále platný právny titul pre zápis o otcovstve k maloletému existovala zápisnica súdu o súhlasnom vyhlásení rodičov o otcovstve, podľa ktorej druhá domnienka otcovstva svedčí [REDACTED]. Domnienka otcovstva by tak svedčila dvom mužom.

7. Najvyšší súd uzavrel, že v aktuálnom právnom stave absentuje akákoľvek priamo dostupná alebo sprostredkovaná procedúra, prostredníctvom ktorej by sa sťažovateľ mohol domáhať, aby bolo určené jeho otcovstvo, a neexistuje ani žiadne usmernenie, akým spôsobom by mala byť v primeranom časovom horizonte vykonávaná diskrečná právomoc štátnych orgánov pri rozhodovaní, či napadnúť právne otcovstvo určené súhlasným vyhlásením. Umožnenie, aby aj biologický otec mohol podať žalobu o zapretie otcovstva iného muža, a určenie podmienok, za akých tak môže urobiť, aby bola dosiahnutá spravodlivá rovnováha medzi protichodnými záujmami, je iba na vôli a v kompetencii zákonodarcu. Jedinou možnosťou, ktorú za daného právneho stavu sťažovateľ má, je podanie žaloby o určenie neplatnosti druhého súhlasného vyhlásenia rodičov o určení otcovstva k maloletému.

III.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ kritizuje právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého si v konaní o určenie otcovstva súd nemôže urobiť úsudok o otázke platnosti súhlasného vyhlásenia určujúceho otcovstvo, ako aj právny názor, podľa ktorého § 109 CMP umožňuje iba zastaviť konanie o určenie otcovstva, ak dôjde k súhlasnému vyhláseniu určujúcemu otcovstvo. Oba názory sú podľa sťažovateľa ústavne neudržateľné, extrémne formalistické, pričom najvyšším súdom nastolená interpretácia obchádza účel, ktorý majú relevantné právne normy sledovať. Nezodpovedá totiž z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) plynúcemu vážnemu záujmu jednotlivca (dieťaťa) poznať svojich predkov, ako ani právnym záverom najvyššieho súdu vysloveným v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/224/2016. Právny názor najvyššieho súdu vyslovený v napadnutom uznesení neguje akékoľvek možnosti ochrany, ktoré by mali byť sťažovateľovi garantované, keďže vedome aproboval účelovú snahu matky a [REDACTED] zabrániť biologickému otcovi domôcť sa otcovstva k maloletému, o ktorého sa od narodenia legitímne zaujíma, a aproboval tiež neefektívny a nehospodárny postup spočívajúci v cyklení súdnych konaní smerom k opätovnému napádaniu súhlasným vyhlásením v súdnych konaniach na základe samostatných žalôb.

9. Najvyššie súdne autority jednoznačne pripustili možnosť posudzovania platnosti súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva na základe druhej domnienky cez prizmu § 37, § 38 a § 39 Občianskeho zákonníka, a preto by bolo v rozpore s účelom zákona, pokiaľ by dané posudzovanie bolo možné len na základe samostatnej žaloby v sporovom konaní, a nie aj v súdnom konaní o určení otcovstva na základe tretej domnienky. Pri kreovaní účelu daného právneho názoru treba zohľadniť aj špecifické okolnosti daného prípadu, a to že súhlasné vyhlásenie o určení otcovstva na základe druhej domnienky nesmerovalo k ničomu inému len k vylúčeniu biologického otca sťažovateľa, čo je priamym zásahom do jeho práva na súkromný a rodinný život.

10. Najvyšší súd mal nesporne preukázané, že muž, s ktorým matka urobila súhlasné vyhlásenie o určení otcovstva, nie je a nemôže byť biologickým otcom maloletého, a to z dôvodu, že v čase rozhodujúcim pre narodenie dieťaťa bol vo výkone trestu odňatia slobody. Preto každé ďalšie vyhlásenie o určení otcovstva uskutočnené medzi týmito subjektmi musí byť posudzované ako neplatný právny úkon s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s § 37 Občianskeho zákonníka s cieľom obísť biologické otcovstvo sťažovateľa a možnosť domôcť sa jeho určenia. Navyše, v prípade postupu podľa § 104 CMP sa nevydáva rozhodnutie, t. j. predmetné konanie sa nekončí vydaním žiadneho rozhodnutia, ale právny úkon účastníkov konania sa len zachytí v zápisnici. Neobstojí preto právny záver, že by v dôsledku posúdenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva ako prejudiciálnej otázky v konaní vedenom na základe tretej domnienky existovali dva právne tituly otcovstva vo vzťahu k maloletému. Pokiaľ by došlo k zápisu otcovstva na základe súdneho rozhodnutia, zápis na základe súhlasného vyhlásenia v zápisnici súdu už by neprichádzal do úvahy. Neskoršie vydané rozhodnutie má totiž prednosť, keďže skorší titul je neplatný, a súdne rozhodnutie má prednosť pred súhlasným vyhlásením na základe druhej domnienky.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde) i návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nateraz nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Biologický vzťah medzi rodičom a dieťaťom bez akýchkoľvek ďalších právnych alebo faktických elementov, ktoré by boli známkou blízkych osobných väzieb, pod ochranu ustanovenia čl. 8 dohovoru nespadá (rozsudok ESĽP vo veci L. proti Holandsku z 1. 6. 2004, č. 45582/99, § 37), avšak zamýšľaný rodinný život môže výnimočne spadať do pôsobnosti čl. 8 dohovoru, obzvlášť ak dosiaľ nebol plne utvorený z dôvodov, ktoré nemožno pričítať sťažovateľovi (rozsudok ESĽP vo veci Pini a ostatní proti Rumunsku z 22. 6. 2004, č. 78028/01 a č. 78030/01, § 143 a § 146). Ak to vyžadujú okolnosti, musí pojem rodinného života zahŕňať aj potenciálny vzťah, ktorý sa môže rozvinúť medzi dieťaťom narodeným mimo manželstva a jeho biologickým otcom. Skutočnú existenciu blízkych osobných väzieb možno v praxi zistiť na základe niekoľkých

faktorov. Tými sú povaha vzťahu medzi biologickými rodičmi a preukázateľný záujem a oddanosť otca voči dieťaťu pred jeho narodením i po ňom (rozhodnutie o neprijateľnosti vo veci Nylund proti Fínsku z 29. 6. 1999, č. 27110/95; vo veci Nekvedavicius proti Nemecku z 19. 6. 2003, č. 46165/99; vo veci Hülsmann proti Nemecku z 18. 3. 2008, č. 33375/03; porov. tiež rozsudok vo veci Róžaňski proti Poľsku z 18. 5. 2006, č. 55339/00, § 64). Adresne pre sféru paternitných sporov ESLP judikuje, že vo veciach určovania alebo popierania otcovstva sa určenie právnych vzťahov muža a jeho právneho alebo domnelého dieťaťa môže týkať jeho rodinného života, ale že tato otázka môže zostať otvorenou, pretože v týchto veciach je vždy nepochybne dotknutý súkromný život muža podľa čl. 8 dohovoru. Ten zahŕňa dôležité aspekty osobnej identity jednotlivca (rozsudok ESLP vo veci Rasmussen proti Dánsku z 28. 11. 1984, č. 8777/79, § 33, rozhodnutie vo veci Yildirim proti Rakúsku z 19. 10. 1999, č. 34308/96 a rozsudok vo veci Backlund proti Fínsku z 6. 7. 2010, č. 36498/05, § 37).

13. Napriek tomu, že sťažovateľova vec, ako to vyplýva z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ale aj jemu predchádzajúcich rozhodnutí nižších súdov, reflektuje predovšetkým uplatňovanie podústavného práva [zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), CMP, CSP], vykazuje, aj s ohľadom na judikatúru ESLP rekapitulovanú v predchádzajúcom odseku, nesporný ústavnoprávny aspekt. Sťažovateľ sa domáha právneho postavenia otca, na čo nadväzuje množstvo ďalších (rodičovských) práv. Konanie, ktoré na ten účel sťažovateľ inicioval, skončilo zastavením, teda procesne. Všeobecné súdy sťažovateľovi nedali na otázky položené jeho návrhom meritórne odpovede. Tým došlo k zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie, no aj do ľudských práv hmotnej povahy (ochrana súkromného a rodinného života). Preto je povinnosťou ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa testovať popísaný zásah do jeho základných práv a slobôd a dospieť k záveru, či sa týchto práv a slobôd zastavenie konania uplatnením § 109 CMP nedovolené dotklo.

14. Pre sťažovateľovu vec je v prvom rade potrebné považovať za osobitne významný právny názor ESLP (poukázal naň i krajský súd v uznesení z 29. apríla 2021 i najvyšší súd v napadnutom uznesení), podľa ktorého výber prostriedkov na zabezpečenie súladu s čl. 8 dohovoru v oblasti vzťahov jednotlivcov medzi sebou je v zásade záležitosťou, ktorá spadá do priestoru voľnosti zmluvných štátov dohovoru. Existujú rôzne spôsoby, ako zaistiť rešpektovanie súkromného života, a povaha povinnosti štátu bude závisieť od konkrétnych okolností súkromného života v danej veci (rozsudok veľkého senátu ESLP vo veci Odievre proti Francúzsku z 13. 2. 2003, č. 42326/98, § 46).

15. Autonómny priestor, ktorým na zabezpečenie účinnej ochrany súkromného a rodinného života podľa judikatúry ESLP disponuje aj Slovenská republika, je vyplnený formuláciou troch domniek určovania otcovstva i významových vzťahov medzi nimi tomu zodpovedajúcou procesnou úpravou (realizačné kombinácia CMP a CSP), ako aj rozdelením príslušných kompetencií medzi jednotlivé orgány verejnej moci (súdy a orgány vedenia matriky). Predpokladom ústavnej udržateľnosti právnej ochrany poskytovanej v konkrétnej (sťažovateľovej) veci je potom taký výklad a uplatňovanie podústavného práva, ktorý osobu domáhajúcu sa právneho určenia otcovstva *en bloc* nevytlúči z možnosti dosiahnuť meritórne rozhodnutie o tejto otázke jej súkromného a rodinného života. Ani skutočnosť, že náš právny poriadok nezakladá osobe považujúcej sa za biologického otca aktívnu vecnú legitimáciu podať žalobu o zapretie otcovstva aktuálne určeného otca, sama osebe nepredstavuje rozpor s právom na ochranu súkromného

a rodinného života u biologického otca usilujúceho o právne uznanie svojho otcovstva. Obsahom uvedeného základného práva uvedenej osoby je totiž disponovať aspoň jednou, inou právom aprobovanou právnou cestou k právnemu uznaniu ním tvrdeného biologického otcovstva. A takou cestou nemusí byť nutne zapretie otcovstva jeho „konkurenta“.

16. Právny názor najvyššieho súdu (bod 56 napadnutého uznesenia) naznačujúci cyklus striedania sťažovateľom iniciovaných konaní o neplatnosti súhlasného vyhlásenia matky a [REDAKOVANÉ] a následne konaní o určení sťažovateľovho otcovstva, ktorý by sa v dôsledku opakovaného uznania otcovstva novým vyhlásením matky a [REDAKOVANÉ] stával nikdy nekončiacim, by bol ústavne neudržateľným, pokiaľ by koncepcia právnej úpravy v podústavnom práve sťažovateľovi neponúkala efektívny spôsob, ako účinne zabrániť matke a [REDAKOVANÉ] odvrátiť dôsledky zakaždým určenej neplatnosti ich súhlasného vyhlásenia o otcovstve [REDAKOVANÉ].

17. V naznačenej súvislosti je potrebné vychádzať z ďalšieho právneho názoru, ktorý najvyšší súd vyslovil a sťažovateľ ho kritizuje. Ide o odkaz na potenciál dôsledkov nezastavenia súdneho konania o sťažovateľovom návrhu a následného meritórneho rozhodnutia o určení otcovstva. Tento potenciál spočíva vo výsledku, ktorým by bola existencia dvoch právnych titulov uznávajúcich otcovstvo toho istého dieťaťa v prospech dvoch osôb. Podľa názoru ústavného súdu predmetné riziko najvyšší súd vystihol a popísal korektne (bod 52 napadnutého uznesenia). Ide totiž okrem iného aj o reflexiu rozdelenia právnej ochrany otcovstva medzi súdy a orgány verejnej správy (matričné úrady). Ústavný súd upozorňuje na § 24 ods. 4 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 302/1994 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky o matrikách, v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa tohto ustanovenia ak nedôjde k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, ako otec dieťaťa sa zapisuje muž, ktorého otcovstvo určil súd. Nejde tu len o pravidlo formálno-technickej povahy, ale o odraz zákonom o rodine postulovanej prednosti druhej pred treťou domnienkou určovania otcovstva (§ 94 ods. 1 zákona o rodine). V každom prípade je zjavné, že v prípade nezastavenia súdneho konania, o ktoré sťažovateľ ústavnou sťažnosťou usiluje, by meritórne rozhodnutie súdu o určení sťažovateľovho otcovstva aj tak nemohlo nájsť zodpovedajúci odraz v matrike ako verejnej listine preukazujúcej bez potreby ďalších dôkazov v nej zachytené skutočnosti, pokiaľ by predtým alebo zároveň nedošlo k vymazaniu v nej zapísaného otcovstva [REDAKOVANÉ]. Orgánu správy matriky jednoducho právo nedovoľuje zapísať otcovstvo súdom určenej osoby do matriky, kým je v nej ako otec zapísaná iná osoba. Právna ochrana poskytovaná slovenským právnym poriadkom sťažovateľovi pri ochrane jeho základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru by teda právoplatným výrokom súdneho rozhodnutia, ktoré sťažovateľ návrhom na určenie otcovstva zamýšľal dosiahnuť, nemohla byť bez zodpovedajúceho zápisu do matriky zavŕšená, a tým ani účinná.

18. Z realizačného záveru popísaného v predchádzajúcom odseku vyplýva aj absencia ústavne relevantného zásahu do sťažovateľových práv právnym názorom najvyššieho súdu o nemožnosti posudzovať v konaní o určení otcovstva ako prejudiciálnu otázku platnosti súhlasného vyhlásenia určujúceho otcovstvo. Z hľadiska kritéria reálnosti zásahu do základných práv a slobôd ich nositeľa totiž nie je podstatné, či je tento právny záver najvyššieho súdu správny (súvislosti naznačené sťažovateľom, podľa ktorých súhlasné vyhlásenie určujúce otcovstvo nie je rozhodnutím v zmysle § 193 tretej vety CSP). Podstatné je, že posúdenie prejudiciálnej otázky nenachádza zodpovedajúci odraz vo výrokovej časti súdneho rozhodnutia, ktorá jediná je pre orgán správy

katastra záväzná, ale len v jeho odôvodnení, ktoré nedisponuje formálnou právnou záväznosťou relevantnou z hľadiska skúmania hypotézy podľa § 24 ods. 4 vyhlášky.

19. Naopak, účinnosť analyzovanej právnej ochrany je spôsobilé zabezpečiť také súdne konanie iniciované sťažovateľom, ktorého výsledkom by bolo rozhodnutie súdu s dvomi meritórnymi výrokmi. Jeden by určil neplatnosť súhlasného vyhlásenia o určení [REDAKOVANÉ] otcovstva a druhý zas otcovstvo sťažovateľa. Orgán správy matriky by potom disponoval náležitým právnym základom pre záver o nenaplnení hypotézy § 24 ods. 4 vyhlášky, v dôsledku čoho by bol na základe druhého právoplatného výroku súdneho rozhodnutia súčasne podľa toho istého ustanovenia vyhlášky povinný zapísať sťažovateľa ako otca maloletého.

20. Sťažovateľ však v procese uplatňovania súdnej ochrany nikdy neformuloval žalobný návrh (ten je pre súd podľa § 216 ods. 1 CSP záväzný) tak, že by kumulatívne požadoval určiť neplatnosť súhlasného vyhlásenia matky a [REDAKOVANÉ] a rovnako určiť svoje otcovstvo. V tejto, hoci procesnej, predsa však v okolnostiach veci podstatnej črte sa sťažovateľov prípad líši od konania, ktoré na podporu svojej argumentácie v konaní pred najvyšším súdom poukazoval. Vo veci sp. zn. 6Cdo/224/2016 totiž najvyšší súd rozhodoval o dovolaní žalobcu, ktorý žalobou nenavrhol len určenie otcovstva, ale súčasne aj určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia určujúceho otcovstvo v prospech iného muža. Súdy prvej i druhej inštancie rozhodli o tamojšej žalobe meritórne, preto potom malo význam aj kasačné rozhodnutie o dovolaní, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal testovateľnosťou súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva kritériami podľa § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka, ak matka a právny otec v čase vyhlásenia vedeli, že biologickým otcom je iný muž. V bode 19 odkazovaného rozhodnutia najvyšší súd potvrdil absenciu aktívnej legitímácie domnelého otca na podanie žaloby o zapretie otcovstva otca určeného súhlasným vyhlásením, preto zároveň skonštatoval, že v prípade konfliktu medzi právnym a biologickým otcom by nemala absentovať v právnej úprave možnosť nápravy takéhoto nežiaduceho stavu. Inými slovami teda vyjadril požiadavku formulovanú ústavným súdom v bode 15 tohto uznesenia.

21. Ústavný súd tak dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako zásah do označených práv sťažovateľa obstojí. Je výsledkom ústavne konformného výkladu § 109 CMP. Konanie o sťažovateľovej žalobe o určenie jeho otcovstva totiž v okolnostiach jeho veci i v okolnostiach účinnej právnej úpravy objektívne nebolo spôsobilé naplniť požiadavku účinnej ochrany súkromného a rodinného života sťažovateľa. Súčasne existoval iný procesný spôsob uplatnenia hmotných subjektívnych práv sťažovateľa spôsobilý naplniť účel jeho základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy i jeho práva podľa čl. 8 dohovoru. Z rovnakého dôvodu je ústavne udržateľným aj odopretie meritórnej súdnej ochrany sťažovateľovi napadnutým uznesením, čo vylučuje možnosť konštatovania porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Keďže už pri jej predbežnom prerokovaní bolo možné vylúčiť možnosť vyhovenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa po jej prípadnom prijatí na ďalšie konanie, odmietol ju ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov konania (čl. 47 ods. 3 ústavy) sťažovateľ ústavnú sťažnosť nijako nezdôvodnil, preto v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie

zákonom ustanovenej náležitosti ustanovenej zákonom o ústavnom súde v § 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d).

P o u ě n í e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2024

Robert Šorl
predseda senátu